

Sygn. akt VII U 3593/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

Protokolant: st. sekr. sądowy Maria Nalewczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 14 stycznia 2020 r. w Warszawie

sprawy Z. W. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W.

o przeliczenie emerytury

na skutek odwołania Z. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...)Oddział w W.

z dnia 23 kwietnia 2019 r. znak: (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VII U 3593/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 kwietnia 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił Z. W. (1) uchylecia decyzji z dnia 1.09.2001 r. znak (...) gdyż nie pobierała ona emerytury przyznanej z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które do obliczenia emerytury miały zastosowany art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem, podstawa obliczenia emerytury przyznanej w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego, została pomniejszona o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych, przyznanych na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy emerytalnej (decyzja z dnia 23 kwietnia 2019 r. nieoznaczona karta a.r.)

Ubezpieczona Z. W. (1) pismem z dnia 13 czerwca 2019 r. odwołała się od tej decyzji pismem z dnia 13 czerwca 2019 r. i wniosła o jej zmianę. Jednocześnie odwołująca wskazała, że nie korzystała nigdy z emerytury powszechnej. (odwołanie k. 3 a.s.)

Zakład Ubezpieczeń Społecznych(...)Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy wskazał, że przed przyznaniem emerytury z tytułu powszechnego wieku emerytalnego odwołująca otrzymywała emeryturę na podstawie art. 46 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz Karty Nauczyciela. Nie jest to więc emerytura której dotyczy orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego (art. 46 w zw. z art. 29 ustawy emerytalnej).

(odpowiedź na odwołanie k. 4-4v. a.s.)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczona Z. W. (1) urodzona (...) jest uprawniona do emerytury przyznanej na podstawie przepisów ustawy z dnia 26.01.1982r. Karta Nauczyciela przyznanej decyzją z dnia 4 września 2001 r. znak (...) /25. Emerytura była następnie przeliczana i waloryzowana. (Decyzja z dnia 4 września 2001 r., decyzja z dnia 12.06.2002 r., decyzja z dnia 11.03.2003, decyzja z dnia 16.03.2004, decyzja z dnia 14.03.2006, decyzja z dnia 12.03.2008, decyzja z dnia 16.03.2009, decyzja z dnia 15.03.2010, decyzja z dnia 15.03.2011 r. nieoznaczone karty a.r.).

W dniu 11 maja 2015 r. Z. W. (1) złożyła w ZUS (...) Oddział w W. wniosek o emeryturę na podstawie ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Po rozpoznaniu ww. wniosku ZUS (...) Oddział w W. decyzją z dnia 2 lipca 2015 r. znak: (...) odmówił przeliczenia emerytury albowiem odwołująca pobiera świadczenie ustalone na podstawie przepisów ustawy z dnia 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela.

W dniu 4 marca 2019 r. ubezpieczona złożyła wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego z uwzględnieniem składek zapisanych na jej koncie. Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 26 marca 2019 r., znak (...) odmówił przeliczenia emerytury, albowiem ubezpieczona pobiera świadczenie na podstawie ustawy z dnia 26.01.1982 r. Karta Nauczyciela. Organ rentowy wskazał, że ponowne ustalenie wysokości świadczenia następuje poprzez doliczenie stażu pracy.

(wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia emerytalnego z dnia 11.05.2015 r., decyzja z dnia 5 lipca (...), wniosek o ponowne obliczenie świadczenia emerytalnego z dnia 4 marca 2019 r., decyzja z dnia 26 marca 2019 r. nieoznaczone karty a.r.).

W dniu 6 marca 2019 r. Trybunał Konstytucyjny wydał wyrok w sprawie o sygn. P 20/16, na podstawie którego orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 39 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Powyższe orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego weszło w życie z dniem 21 marca 2019 r. (okoliczność bezsporna).

W dniu 11 kwietnia 2019r. (data prezentaty w ZUS) Z. W. (1) złożyła w ZUS (...) Oddział w skargę o wznowienie postępowania w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 r. (skarga o wznowienie postępowania – nieoznaczone karty a.r., tom II a.r.).

Po rozpoznaniu powyższego wniosku organ rentowy wydał w dniu 23 kwietnia 2019 r. decyzję znak: (...) na podstawie której, odmówił Z. W. (2) uchylecia decyzji z dnia 04 września 2001 r. znak (...) gdyż nie pobierała ona emerytury przyznanej z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego. Organ rentowy wskazał, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które do obliczenia emerytury miały zastosowany art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem, podstawa obliczenia emerytury przyznanej w związku z ukończeniem powszechnego wieku emerytalnego, została pomniejszona o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych, przyznanych na podstawie art. 46 w zw. z art. 29 ustawy emerytalnej (decyzja z dnia 23 kwietnia 2019 r. nieoznaczona karta a.r.)

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny, na podstawie dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach rentowych odwołującej. Zdaniem Sądu, powołane wyżej dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Nie były one przez strony kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem okoliczności wynikające z treści tych dokumentów należało uznać za bezsporne

i mające wysoki walor dowodowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie Z. W. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 6.03.2019 r. sygn. akt P 20/16 (Dz. U. z dnia 21.03.2019, poz. 539) orzekł, że art. 25 ust. 1 „b” ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 poz.1270 oraz z 2019 poz.39) w brzmieniu obowiązujących do 30.09.2017 r. w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Skoro ubezpieczonej prawo do emerytury nabytej przed 1.01.2013 r. przyznano na podstawie ustawy z dnia 26.01.1982 r. – Karty Nauczyciela (decyzji z dnia 4 września 2001 r.), to orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6.03.2019 r. nie odnosi się bezpośrednio do ubezpieczonej, gdyż ubezpieczona nie miała przyznanej emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego.

W myśl art. 190 ust. 4 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego o niezgodności z Konstytucją aktu normatywnego, na podstawie którego zostało wydane prawomocne orzeczenie sądowe, ostateczna decyzja administracyjna lub rozstrzygnięcie w innych sprawach, stanowi podstawę do wznowienia postępowania, uchylecia decyzji lub innego rozstrzygnięcia na zasadach i w trybie określonych w przepisach właściwych dla danego postępowania. Przepis art. 25 ust. 1 „b” ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie został uznany za niezgodny z Konstytucją w ogóle, ale jedynie w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w (...) r. kobiet, które przed 1.01.2013r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Nie ma więc podstaw aby w świetle art. 190 ust. 4 Konstytucji RP uchylać ubezpieczonej decyzję z dnia 4 września 2001r. Decyzja organu rentowego jest więc prawidłowa i odpowiada prawu.

Wskazać w tym miejscu również należy, ubezpieczona wnosząc o wznowienie postępowania przed organem rentowym, a także składając odwołanie, powołała się na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie o sygn. P 20/16, w którym Trybunał orzekł o niezgodności z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017r., w zakresie, w jakim dotyczy kobiet urodzonych w (...) r., które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy.

Instytucja wznowienia postępowania stanowi nadzwyczajny tryb procedury administracyjnej, gdyż umożliwia uchylenie decyzji ostatecznych, co stanowi wyjątek

od zasady trwałości tych decyzji, zawartej w art. 16 k.p.a. Tryb ten znajduje zastosowanie

w przypadku wystąpienia w postępowaniu wad określonych w art. 145 § 1 k.p.a. oraz

w sytuacji, gdy zaistnieje przesłanka wskazana w art. 145a § 1 k.p.a. Zgodnie z treścią powołanego wyżej przepisu art. 145a § 1 k.p.a. można żądać wznowienia postępowania również w przypadku, gdy Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności aktu normatywnego z Konstytucją, umową międzynarodową lub z ustawą, na podstawie którego została wydana decyzja. Stwierdzenie, czy przyczyna wznowienia postępowania rzeczywiście wystąpiła w sprawie i jakie z tego wynikają skutki dla rozstrzygnięcia sprawy, mogą być wyłącznie efektem postępowania przeprowadzonego po wydaniu postanowienia na podstawie przepisu art. 149 § 1 i muszą być wyrażone w decyzji wydanej w oparciu o art. 151 k.p.a. Badając wystąpienie przesłanki określonej w treści przepisu art. 145a § 1 k.p.a.,

organ rentowy na wstępnym etapie postępowania bada wyłącznie, czy zachowano ustawowy termin do wniesienia żądania. W przypadku spełnienia tego warunku, po wznowieniu postępowania w drodze postanowienia, organ prowadzi następnie w myśl przepisu

art. 149 § 2 k.p.a. postępowanie, co do przyczyn wznowienia i co do rozstrzygnięcia istoty sprawy. Jednocześnie, przepis art. 146 § 1 k.p.a. stanowi, że uchylenie decyzji z przyczyn określonych w art. 145 § 1 pkt. 3-8 oraz w art. 145a nie może nastąpić, jeżeli od dnia doręczenia lub ogłoszenia decyzji upłynęło pięć lat, co oznacza, że organ administracyjny rozpoznający sprawę po wznowieniu postępowania musi badać nie tylko, czy istniały przyczyny wznowienia podane

w art. 145 § 1 k.p.a., ale także czy na przeszkodzie ewentualnemu rozstrzygnięciu sprawy, co do istoty nie stoją okoliczności, o jakich mowa

w cytowanym art. 146 k.p.a. (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 września 1999 r., sygn. akt I SA 1956/98).

W uzasadnieniu wyroku z 6 marca 2019 r. sygn. P 20/19 Trybunał Konstytucyjny wskazał, że wprowadzony ustawą emerytalną nowy system świadczeń emerytalnych przewiduje jedynie przejściowe utrzymanie preferencyjnych rozwiązań, dotyczących możliwości nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym. Zasadniczo regulacja ta dotyczy tylko tych ubezpieczonych, którzy w dniu wejścia w życie tej ustawy (1 stycznia 1999 r.) osiągnęli, bez względu na płeć, wiek co najmniej 50 lat, a więc urodzili się nie później niż w dniu 31 grudnia 1948 r. Odstępstwo od tej zasady dotyczy osób, które urodziły się (...). Jest ono obwarowane kolejnymi warunkami, w tym

w szczególności uzależnione jest od spełnienia przesłanki nabycia prawa do emerytury

do dnia 31 grudnia 2008 r. Możliwość nabycia prawa do emerytury na podstawie art. 46

w związku z art. 29 ustawy emerytalnej przez kobiety także nie dotyczy wszystkich kobiet urodzonych w latach 1949-1968, lecz tylko tych, które urodziły się nie później niż do dnia

31 grudnia 1953 r. ze względu na wymóg nabycia prawa do emerytury do dnia 31 grudnia 2008 r. Zakwestionowane regulacje prawne dotyczą zatem jednolitej grupy kobiet,

które zachowały prawo do uzyskania emerytury powszechnej po uprzednim pobieraniu emerytury wcześniejszej przysługującej po ukończeniu 55 lat. Do grupy tej należą kobiety urodzone w latach 1949-1953. Jednak po wejściu w życie z dniem 1 maja 2013 r. dodanego art. 25 ust. 1b tylko część z nich, a mianowicie kobiety urodzone w (...) r., zostały pozbawione możliwości zrealizowania prawa do powszechnej emerytury na dotychczasowych zasadach, bez pomniejszania podstawy obliczenia emerytury o kwoty pobranych emerytur wcześniejszych. W konsekwencji z jednolitej kategorii podmiotów podobnych wyodrębniona została grupa kobiet z rocznika 1953, która podobnie jak pozostałe kobiety należące do tej kategorii nabyła co prawda prawo zarówno do emerytury wcześniejszej, jak i powszechnej, lecz przy obliczaniu tego ostatniego świadczenia znajdują zastosowanie wobec nich odmienne, mniej korzystne zasady od tych, które obowiązywały przy obliczaniu emerytury powszechnej kobietom urodzonym w latach 1949-1952. Tymczasem świadczenia te mają cechę wspólną, relewantną ze względu na treść zaskarżonej regulacji, a mianowicie miały one umożliwić osobom w wieku starszym, ze stosunkowo długim stażem ubezpieczenia, zachowanie przywileju przejścia na wcześniejszą emeryturę i możliwość uzyskania kolejnej emerytury

po osiągnięciu powszechnie obowiązującego wieku emerytalnego. Ich celem było więc łagodzenie skutków likwidacji uprawnień emerytalnych obniżających wiek emerytalny,

co było jednym z głównych założeń reformy emerytalnej. Z tego też względu rozwiązania

te miały charakter przejściowy i były adresowane do określonej kategorii podmiotów.

W związku z powyższym, Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że zastosowanie art. 25 ust. 1b wobec kobiet urodzonych w (...) r., pobierających emeryturę na podstawie przepisów art. 46 ustawy emerytalnej, które nie mogły nabyć prawa do emerytury przysługującej z tytułu osiągnięcia powszechnego wieku emerytalnego przed 1 stycznia 2013 r., kiedy wprowadzono nowe, mniej korzystne zasady w zakresie obliczania jej wysokości nieobowiązujące pozostałe roczniki kobiet należące do kategorii ubezpieczonych uprawnionych do ustalenia emerytury po emeryturze, narusza zasady równości w prawie do zabezpieczenia społecznego i jest przez to niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z przepisem art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Trybunał Konstytucyjny zauważył przy tym, że pytanie prawne inicjujące postępowanie dotyczyło przepisu ustanawiającego sposób obliczania podstawy emerytury powszechnej

w odniesieniu do wszystkich osób, które pobrały już emeryturę na podstawie wymienionych w tym przepisie, szczegółowych unormowań ustawy emerytalnej. Chodzi tu o unormowania wprowadzające wyjątek od zasady ogólnej, w myśl której uzyskanie prawa do emerytury następuje z chwilą osiągnięcia wieku określonego w art. 24 ustawy emerytalnej. Wyjątki wspomniane w art. 25 ustawy emerytalnej dotyczą: emerytury częściowej (art. 26b), wcześniejszej emerytury (art. 46), emerytury kolejowej (art. 50), emerytury górniczej (art. 50a i art. 50e), emerytury

dla osób zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (art. 184 ustawy o FUS), jak również emerytury nauczycielskiej (art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, Dz. U. z 2016 poz. 1379, ze zm.) oraz emerytury górniczej (art. 34 lub w art. 48 i art. 49 ustawy emerytalnej, w brzmieniu obowiązującym 31 grudnia 2006 r.). Pytający sąd kwestionował art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej wyłącznie w odniesieniu do kobiet urodzonych w (...) r., które nabyły prawo do emerytury przewidzianej w art. 46 ustawy emerytalnej. Trybunał stwierdził, że w petitum pytania prawnego powołano również art. 50 ustawy emerytalnej, ale stan faktyczny sprawy zawisłej przed pytającym sądem wskazuje, że nie dotyczy ona uprawnień z tytułu emerytury kolejowej. Z tego względu kwestionowany art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej został poddany kontroli konstytucyjności wyłącznie w odniesieniu do ubezpieczonej urodzonej w (...) r., która nabyła i zrealizowała prawo do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. Konsekwencją powyższego było stwierdzenie niezgodności art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej z Konstytucją RP, jedynie w zakresie, w jakim dotyczył on kobiet urodzonych w (...) r., które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy; jednocześnie Trybunał nie zawarł tożsamego stwierdzenia w stosunku do pozostałych wyjątków wskazanych w art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej, w tym również emerytury nauczycielskiej.

W kontekście powyższego w ocenie Sądu Okręgowego należało podzielić argumentację organu rentowego wyrażoną w uzasadnieniu skarżonej decyzji w zakresie, w jakim organ ten wskazał, że w przypadku odwołującej brak podstaw do uchylenia decyzji z dnia 1 września 2001 r. znak: (...). Niewątpliwie bowiem ubezpieczona od 1 września 2001 r. pobierała emeryturę wcześniejszą przyznaną jej na podstawie ustawy Karta Nauczyciela, a zatem w oparciu o inny przepis, niż wskazany w przytoczonym wyżej wyroku art. 46 ustawy emerytalnej. Wskazać przy tym należy, że choć przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS są uwzględniane przy obliczeniu wysokości emerytury nauczyciela, to zasady przechodzenia na emeryturę nauczycieli urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., a przed dniem 1 stycznia 1969 r., bez względu na wiek, zostały określone odrębnymi przepisami, zgodnie z art. 47 ustawy emerytalnej. Poprzez „odrębne przepisy” należy rozumieć w tym przypadku właśnie przepisy ustawy Karta Nauczyciela.

W konsekwencji powyższego zdaniem Sądu należało stwierdzić, że skoro ubezpieczonej prawo do emerytury nabytej przed 1.01.2013 r. przyznano na podstawie ustawy z dnia 26.01.1982 r. – Karty Nauczyciela (decyzji z dnia 4 września 2001 r.), to orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6.03.2019 r. nie odnosi się bezpośrednio do ubezpieczonej, gdyż ubezpieczona nie miała przyznanej emerytury z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw do zmiany decyzji, wobec czego na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie orzekając jak w sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)